

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Fe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino in oznanila (insetate) prejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 16.

V Ljubljani, v petek 20. januarija 1893.

Letnik XXI.

Slovenski liberalci in loža.

VIII

Boj papežu in škofom!

Ze iz navedenih citatov se vidi, kako se zaganjajo naši liberalci posebno radi v škofo. Pri tem napadu se ravna po reku Kristusovem: „Udaril bom pastirja in ovce se bodo razkropile!“ Saj so škofje višji pastirji in stebri, na katerih sloni sv. cerkev.

Da bi bilo več vspeha, skušajo ločiti škofo od duhovščine in vernikov, na drugi strani pa zopet stavijo tega ali onega škofa v nasprotje z drugimi. Zoper naše slovenske škofo zlorabijo avtoriteto škofa Strossmayerja, kakor da bi bil on drugih verskih nazorov, kakor drugi škofje; trijerskega zoper breslavskega („Sl. N.“ 12. avg.). Na jedni strani škofom očitajo narodno sovražstvo, na drugi pa najstrastnejši jezuitski verski fanatizem (12. avg.).

Tudi v tem niso naši liberalci izvirni; to, kar oni zdaj delajo, so že veliko desetletij prej počeli bratje izpod „plameneče zvezde“ in „akacije“. Opozorim le na obnašanje tripičnih bratov in njihovih listov za časa vatikanskega koncila, pruskega kulturnega boja in „Lutzovanja“ na Bavarskem. Povsod jedna in ista pesem, le oblika je nekoliko spremenjena.

Sv. Oče. „Papeštvo je vogelni kamen katoliške cerkve; ono je tudi glavni steber in podpora vseh drugih prestolov. Ker pa bje loža na življenje in smrt boj zoper to dvojno oblast (duhovsko in svetno), zato mora na vsak način pasti najprej papežev prestol, da se morejo po vrsti razraščiti vsi drugi.“ Tako je pisal framasonski „Sicel“ (Pachtler, „Stiller Krieger gegen Thron und Altar“, str. 233).

Kako sodi loža o papeštvu, spoznamo iz obrednika kadošev, po katerem mora novo vsprejeti ka-

doš med klicem: „Prokletstvo goljufiji, z mečem suniti v mrtvaško glavo, ki je pokrita stiaro“ (L. T. II. 286.). Na to pa mora v četrti objubi govoriti: „Z nogami tepam tudi duhovsko in papeževo tiaro“ (L. T. II. 302.).

Lahko se reče, da koncentrira loža v boju zoper krščanstvo in obstoječi red glavno moč zoper papeštvo. Rop Rima leta 1870 je po izjavah framasonov samih delo framasonsko, saj je bil Garibaldi višja glava skrivni družbi, enako razni drugi njegovi tovariši. Enako je francoska revolucija in upor leta 1848 sad njihovega truda („Freimaurer-Zeitung“ leta 1864, L. T. II. 373.).

Veliki orijent italijanski govori o tej stvari v že večkrat imenovani okrožnici iz leta 1886: „Uničenje papeževe posvetne oblasti je jeden izmed treh zgodovinskih dogodkov, ki so graniten temelj framasonskemu gibanju v Italiji“. Loža pa z uničenjem svetne oblasti papeževe še ni zadovoljna, marveč hoče uničiti papeštvo samo, in zato tudi po letu 1870 ne drži rok križem, ampak v enomer ruje zoper sv. očeta in bruha nánj ogenj in žveplo.

Oglejmo si zdaj naše liberalce. Tudi tu vidimo sorodnost duha. Ali se še spominjate, kako je imenoval „Slov. N.“ slavnega Leona XIII.? Taki priimki so še celo v pristni framasonski družbi nenavadni. Dne 18. apr. l. l. norčuje se ravno ta list s sv. Očetom, porugljivo vprašajoč, ali bodo sedanje naklade in priklade (kje so pa katere?) zadostovale, da bodemo vredno podpirali oropane sv. Očeta! Kar pa piše ta list 10. septembra o papežih Piju IX. in Leonu XIII., je pa naravnost posebno značilno. Po mnenju tega liberalnega lista sta si bila ta dva papeža v vsakem oziru diametralno nasprotna. Slavni Pij IX. mu je fanatičen dogmatik, ki ni gledal ne na desno, ne na levo, preklinjal je znanost, ni vedel vladati svoje strasti in je ver-

nike zapeljal v skušnjave. Dalje govori o duševnem nazadnjaštvu, da za ugled cerkve ni treba svetne vlade in konečno žuga: „ako bi kedaj prestol rimskega papeža zasedel mož Pijevoga duha, nastal bode proti njegovemu početju večji odpor, nego se je pojavil za časa zadnjega rimskega koncila. Dne 5. nov. simpatično omenja izgredov rimskih pouličnjakov, poroča radosten neresnico, da so katoliški študentje oskrunili spomin Viktorja Emanuela in se norčuje iz brumnih romarjev, ki so šli obiskat sv. Očeta.

Dne 6. oktobra imenuje celemu svetu znan in tudi od poštenih drugovercev pripoznan faktum, da so sv. Oče jetnik v Vatikanu in da so mu odvzete njegove dežele siloma proti vsem pravicam hožjim in človeškim: neresnično vest, razširjeno po klerikalcih. To je po „Narodovi“ misli le „hujskanje“, to so le spletke, na katere je dalo rimsko stanovništvo odgovor!“ Tako je pisal „Narod“ 6. oktobra torej par dni po onih rimskih izgredih. Onim pa, ki zagovarjajo pravice papeževe, kliče: ne čohaj se, kjer te ne srbi. Toraj osoda sv. Očeta naj nas nič ne briga! Tukaj pokažejo naši liberalci, koliko jim je do postavnosti, do pravice. Glede postopanja framasonov proti posvetni oblasti zleteti pri nas v Avstriji opozorjamo čitatelje na knjigo „der Hammer der Freimaurerei am Kaiserthum der Habsburger!“

Državni zbor.

Z Dunaja, 19. januarija.

Konservativni klub in večina državnega zbora.

Konservativni klub imel je danes ob desetih dopoldne sejo, v kateri je njegov načelnik grof Hohenwart poročal o dosedanjih obravnavah z vlado glede snovanja nove državnozbornske večine. Rekel je, da so načelniki treh velikih klubov, namreč konservativnega, poljskega in levičarskega, o prvem načrtu dotičnega vladnega programa z ministerstvom posa-

LISTEK.

K životopisu škofa Barage.

V spomin 25letnice Baragine smrti dne 19. jan t. l.

(Spisal Benko.)

(Dalje.)

Ze leta 1819 se je vzbudila v Friderikovem srcu želja po duhovskem stanu, a vendar pravoslovnih študij ni opustil, najbrže po nasvetu blaženega Klemena, ki je slutil apostolski poklic v svojem gojencu. Tudi, ko je blaženi Klemen 15. marca 1820 vzdihnil svojo dušo, premagoval se je Friderik toliko, da je zvršil svoje študije. Za novo leto 1821 poslal je Amaliji lastnoročno slikano podobico „dobrega pastirja“, o kateri pravi: „Podobica kaže dobrega pastirja, kateri je dal svoje življenje za svoje ovce, in kateri jih 99 zapusti, ako se izmed sto njegovih ovc le ena izgubi, in jo tako dolgo išče, dokler je ne najde. Ti poznaš dobrega pastirja, kaj ne, ljuba Amalija?“ O svojem sklepu jej ni še omenil ničesar, a storil je to do konca istega šolskega leta.

Dovršivši svoje pravoslovne študije, poprosi takoj za vsprejem v dunajsko semenišče, in nadško-

fijstvo prošnji ugodi. Domov se vračajoč se oglasi pri ljubljanskem škofu Avguštinu Gruberju in ga prosi za „dimissoriales“ (odpustnico). Toda škof ga v očetovsko resnobo opomni, da ga veže prva dolžnost na domačo škofijo. Baraga se vklone in meseca novembra 1821 vstopi v ljubljansko semenišče. V dveh letih dovrši bogoslovje in 21. septembra 1823 ga škof Gruber posveti v mašnika. Takoj drugi dan daruje svojo novo mašo v stolnici na oltarju pred sv. Rešnjim Telesom.

Sedaj je napočila zanj doba dušnega pastirovanja, po čemur je tako zelo koprnel. Občutke svojega srea, katere je čutil v tem slovesnem trenutku, razkril je svoji sestri, pišoč jej: „Stal sem brez dela na trgu tega sveta: kar stopi pred-me On, katerega ime je Ljubezen, in pokliče revnega posvetnjaka ter pravi: Pojdi tudi ti tje, in dal ti bom, kar je prav. Glej, Gospod! tukaj sem; daj mi torej, kar mi gre; daj mi moč in krepost, katero je imel sv. apostol Pavel!“

Bog je uslišal prošnjo svojega zvestega služabnika. To se je pokazalo že v Smartnu poleg Kranja (1824—1828) in v Metliki (1828—1830), kjer je služil kot duhovni pomočnik, še bolj v njegovem misijonskem delovanju. Ko je bila leta 1829 ustanovljena bratovščina sv. Leopolda za severno-ameriške misijone, čutil je takoj v sebi poklic za misi-

jonsko delo. 4. novembra 1829 piše svoji sestri ves vesel, da je že dobil dovoljenje, da sme iti v misijon, ako le dobi od ondotnega škofa spričalo, da ga vsprejme. Pravi, da je že mnogo let prosil Boga, naj mu pokaže svojo voljo, kje ga hoče imeti. „Tudi jaz prav trdno upam,“ piše med drugim, „in se neizmerno veselim, da se je Bog prav milostno name ozrl in uslišal moje najgorkejšje želje in prošnje, ki so že več let stare. Upam tudi, da po vsem tem, kar se je zdaj v nenavadno kratkem času godilo, smem izprevideti, da grem po božji volji v misijon.“

Toda apostolski mož je moral še precej čakati, da se mu je uresničilo njegovo upanje. Prva njegova prošnja do cincinatskega škofa se je namreč zgubila. Prosil je drugič in udan v božjo voljo pričakoval odgovora. Z največjo radostjo ga je prejel 22. septembra 1830, uprav sedmoletni dan svoje nove maše. 29. oktobra se je poslovil od svoje sestre Amalije in od prijateljev. 1. novembra je dospel na Dunaj in sv. Silvestra dan je stopil v New-Yorku na suho na novi svet; 18. januarija 1831 pa je dospel v Cincinnati k svojemu škofu Edvardu Fenwicku, ki ga je sprejel z največjim veseljem. Poslal ga je med Očipve Indijane v Michigan, kjer je deloval ravno 37 let na raznih misijonskih postajah, katere je ustanovil.

mezo obravnavali in mu razodeli svoje misli in želje. Ministerstvo si je pridržalo, reč najprej v ministerskem svetu pretresati, potem pa nadaljevati razprave s klubnimi načelniki, kar se ima skoraj zgoditi. Grof Hohenwart razkladal je klubu v svojem poročilu tudi načela, katera njega vodijo pri teh obravnavah, da izve, ali je klub z njimi zadovoljen ali ne. Klub ni imel proti tem načelom ničesa ugovarjati in je soglasno pooblastil grofa Hohenwarta, po teh načelih nadaljevati razprave. Kakor je čitati po raznih dunajskih listih, izdelujeta ministra Gautsch in Steinbach v imenu vlade nov program, o katerem se imajo vršiti nadaljne obravnave s klubnimi načelniki. Kadar bo reč konečno dognana, predložila se bode posameznim klubom, da jo pretresajo in sprevidijo, ali vstreza njihovim načelom, ali ne, ali naj jo sprejme ali pa zavržejo. Kakor sem pa že zadnjič omenjal, se bo kaj stalnega jako težko ukrenilo, reč bo marveč skrpana le za silo in le v ta namen, da državni zbor reši državni proračun in obširneje predloge, ki so mu bili izročene, kakor novi kazenski zakon, davkarsko preustrojstvo itd.

Kako se reč potem zasuče, danes pač nihče ne vé; veselo znamenje za konservativni klub pa je, da v poljskem klubu čedalje bolj prodira zavest, da hoče v tesni zvezi ostati s konservativnim klubom in se ne vdati čarobnemu levičarskemu snubenju.

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. januarija.

Zadnje dni se v parlamentarnih krogih zopet govori o tem, da sedanji predsednik državnega zbora, dr. Smolka, zopet odstopi od predsedstva. Levičarji to že dolgo želé in, zatorej po svojih listih z velikim veseljem razširjajo novico o Smolkovi onemoglosti. Ko se je sedaj izvedelo, da je dr. Smolka poprosil za štiritedenski dopust iz rodbinskih ozirov, takoj se je jeden dopisnikov „Nene Freie Presse“ podal k njemu, da poizvé, se je li že odločil, odložiti predsedstvo, in sedaj dunajska židinja z velikim veseljem pripoveduje, da je dr. Smolka pr. znal, da mu je predsedstvo državnega zbora že težavno, posebno ker zadnji čas vlada v zbornici vedno večja podivjanost. Po preteku svojega dopusta pojde na Dunaj, kjer se bode odločil, kaj da stori. Židovski list seveda se nadeja, da kmalu napravi dr. Smolka mesto Chlumeckemu. Mi pa pričakujemo, da dr. Smolka še vztraja na svojem mestu, vsaj je izrekel proti dopisniku, da je prepričan, da ga proti njegovi volji ne pokličejo v gospodsko zbornico. On kot navaden državljan tudi nema sposobnosti za člana gospodske zbornice. Te besede pač lahko tako tolmačimo, da dr. Smolka misli ostati na sedanjem mestu in tudi pričakuje, da se ne bode poskušalo, ga z imenovanjem za člana gospodske zbornice spraviti ob njegovo sedanje dostojanstvo. Sicer pa še ni gotovo, da bi bil Chlumecky Smolkov naslednik. Konservativci in Poljaki nikakor niso zanj in bi se utegnili zjediniti o kom drugem.

Ker je število njegovih vernikov od due do dne bolj naraščalo, prosili so ameriški škofje, naj se ustanovi v Michiganu nova škofija in v to službo so predlagali Barago. 29. julija 1853. l. je imenoval Pij IX. Barago za škofa amiconijskega i. p. i. in za apostolskega vikarja v Michiganu. V škofa ga je posvetil vseh svetnikov dan 1853 nadškof cincinatski. Doslej namreč v Michiganu ni bilo nobene tolike cerkve, da bi mogla služiti v škofijsko, zato je bil ustanovljen le apostolski vikarijat.

Že leta 1837 meseca aprila je bil Baraga v domovini, kamor je prišel iskat pomoči za svoj misijon. Takoj po škofovskem posvečenju pa je zopet nastopil to potovanje in 26. januarija 1854 je bil že v Ljubljani. Odtod je šel na Dolenjsko v Trebnje, Dobernič, Malovas in v Metliko. V vseh teh farnih cerkvah je pridigoval obilno zbranemu ljudstvu in slednjič tudi v Šmartinu pri Kranju. 1. februarja je prišel v svojo rojstno faro v Dobernič. Prišedši v cerkev pade pred krstnim kamnom na kolena in ostane skoro pol ure tu zamaknen v molitev. Ginjen radi tolike milosti, katero mu je Bog na tem mestu podelil, se vpričo vseh milo zjoka, tako, da z njim zaplaka vsa gostonatlacena cerkev. Ko se jok nekoliko poleže, stopi pred veliki oltar in govori z apostolsko gorečnostjo o imenitnosti sv. krsta in o posvečujoči milosti božji. (Konec sledi.)

Vlada bo seveda za Chlumeckega, ker se s tem znebi jednega ministerskega kandidata.

Češko-nemška sprava. Liberalni listi se jezé, da se je sedaj objavilo dopisovanje mej češkimi veleposestniki in Nemci zastran češko-nemške sprave. To dokazuje, da veleposestniki ne pristopijo nobeni večini, katera bi bila za izvršenje dunajskih punktacij. Z objavljenjem teh pisem se je torej jako otežila sestava nove večine. O tem, da bi se poprej rešilo jezikovno vprašanje na kaki pravični podlagi in tako pregnalo nezaupanje Čehov proti spravi, Nemci seveda niti slišati ne hoté. Radikalnejši nemški listi kar zahtevajo, da se češki veleposestniki izključujejo iz nove večine. To je lahko rečeno, ali težje storjeno. O novi večini ne morejo liberalci svojevoljno odločevati, ker sami nemajo večine. O konservativcih in Poljaki se pa ne vé, če bi hoteli vstopiti v večino, v kateri bi ne bilo čeških veleposestnikov. Tem manj morejo se levičarji postavljati, ker mej njimi samimi ni sloge. Nemški nacionalci nikakor neso pripravljeni, povsod podpirati liberalcev.

Panamska aféra še tako hitro ne bode končana. Preiskovalni sodnik je povabil zopet deset poslancev, kateri dosedaj še niso bili kompromitirani. Lesseps je pred apelnim sodiščem več reči izpovedal, kar ni v čast dotičnemu poslancem. Panamska komisija tudi še deluje. Poslednje dni posebno zaslišava bivšega ruskega diplomata Tatiščeva, katerega so bili obdolžili, da je iz panamskih denarjev dobil nekaj stotisoč frankov za neki ruski list. Tatiščev je nalašč potoval v Pariz, da se opraviči. Francoska vlada pripravlja poseben zakon, po katerem se bodo kaznovali vsi tisti, ki razžalijo zastopnike tujih vladarjev. S tem zakonom hočejo preprečiti take napade, kakor so se po raznih listih ponavljali proti ruskemu veleposlaniku Mohrenheimu. Novico, da je podkupljen baron Mohrenheim, je raztrosil dopisnik nekega madjarskega lista, Szekely, ki je menda hotel s tem narediti konec dobrim odnosom mej Francijo in Rusijo, kar se mu je deloma tudi posrečilo. Szekely, katerega so v tem že iztirali iz Francije, trdi, da je to novico izvedel od dobro poučene francoske strani, in zatorej ostane pri tem, kar je trdil. Avstrijski veleposlanik je pa od francoske vlade že zahteval točnih pojasnil o iztiranju tega ogerskega državljana.

V **Srbiji** se radikali pripravljajo naravnost za vstajo. Vladni listi vedó povedati, da so radikali od neke tuje države dobili mnogo denarja, da se spuntajo. To pač ni verjetno. Najbrž vladni listi razširjajo take vesti le zaradi tega, da bi vlada dobila kak povod, še več radikalcev zapreti. Nadsto so jih že zaprli in se je proti njim začela sodnijska preiskava. Če bode sodnijsko postopanje imelo za vlado zaželeni vspeh, je še jako dvomljivo, ker so skoro vsi sodnijski uradniki radikali.

Tudi v **Črntgori** ni vse v redu. Velika opozicija se kaže proti knezu. Mnogi zahtevajo ustavo in združenje s Srbijo. Knez pa o kaki ustavi noče ničesa slišati. Zaradi tega je celó mogoče, da v kratkem iz Črntgore izvemo kak nepričakovan dogodek.

Na ameriškem otoku **Haiti** je pa buknil vstanek proti tamošnjemu predsedniku republike, Hippolytu. Na več strani, so se že odposlale vladne čete. Hippolyt ni priljubljen in so že nekajkrat skušali znebiti se ga z vstajo, pa se ni posrečilo. Kakor vidno, se od vseh stranij slišijo poročila o nezadovoljnosti, kar je pač znamenje sedanjega liberalnega časa.

Socijalne stvari.

Kako se rubi? Po „Katol. Dalmaciji“ posnemamo to-le dogodbo: V zaderski okolici najkruteje rubijo uboge kmetiče, ki vsled slabih časov ne morejo o pravem času plačati davka. V Škabrnjah so rubili nekemu kmetiču tri vole, dasi je prosil, naj mu zarubijo vino, ki ga ima še doma in, ki ga ne more prodati. Ni pomagalo. Tri vole, ki so bili nad 200 gld. vredni, so prodali na dražbi za — 52 gld. Ko je ubogi kmet to slišal, bil je tako izven sebe, da se je hotel utopiti. Komaj so ga prijatelji zadržali. — Zdi se nam, da so take novice jako značilne za sedanjo socijalno stanje.

Šolstvo v severno-ameriškimi zjedinenih državah. Leta 1890—1891 je bilo v šolah 13.203.170 učencev. Učiteljev je bilo 122.551 in 241.371 učiteljic. Potrošilo se je 148.173.486 frankov. — Mej učenci je 1.308.251, mej učiteljji 13.567, mej učiteljicami pa 10.497 — zamorskega rodu.

Cerkveni letopis.

Novi kardinali. — Iz Rima, 16. januarija. Danes dopoldne je bil v apostolski dvorani v Vatikanu pod predsedstvom sv. očeta tajni konzistorij, v katerem so bili imenovani kardinali naslednji prečastiti nadškofje in škofje: Angelo Di Pietro, titularni nadškof nancijanski, nuncij v Madridu, rojen l. 1828; Ludovik Galimberti, tit. nadškof nicejski, nuncij na Dunaju, rojen l. 1836; Josip Guarino, nadškof mesiuski, r. l. 1827; Hamilkar Malagola, nadškof v Fermonatu, r. l. 1840; Marij Mocenni, tit. nadškof heliopoljski, r. l. 1823; Ignacij Persico, tit. nadškof damiatski, r. l. 1823; Benedikt Sanz y Fores, nadškof sevilijski, r. l. 1828; Klavdij Vaszary, primas ogerski in nadškof ostrogonski, r. l. 1832; Filip Kremenz, nadškof kolonjski, r. l. 1819; Jurij Kopp, knezoškof vrtislavski, r. l. 1837; Julij Meignan, nadškof turski, r. l. 1817; Benedikt Thomas, nadškof ruenski, r. l. 1824; Herbert Vaughau, nadškof vestminsterski, r. l. 1832; Michael Logue, primas irski, rojen l. 1840. Dalje je bilo prekonizovanih več italijanskih in vnanjih škofov in nadškofov, mej njimi olomuški dr. Kohn. Po konzistoriju so posebni odposlanci prinesli uradno sporočilo o imenovanju novim kardinalom v njihova bivališča, kjer so se mejtem zbrali čestilci in prijatelji posameznih kardinalov ter razne deputacije. Tako je novi kardinal dr. Kopp vsprejemal čestitanja v propagandi, v dvoranah kardinala Ledolovskega, kardinal dr. Kremenz v Germaniku. Posebno ganljivo se je zahvalil kardinal dr. Kremenz, častitljiv starček smehljajočega se obraza, češ, da se je branil te velike časti, ker je hotel večer svojega življenja porabiti za pripravo v boljši svet, a se je udal ukazu sv. očeta in udanosti svojih vernikov, ki se veselé tega odlikovanja njegove osebe.

Govor, s katerim so sv. oče v tajnem konzistoriju nagovorili kardinale, se glasi:

Velečastiti bratje! Božja previdnost, ki ohranjuje življenje in vrejuje človeška dejanja (moderatrix eventuum humanorum) je naklonila, da smo pred petimi leti ob izrazih obnega veselja praznovali petdesetletnico Svojega mašništva in da srečno stopimo v leto, ko praznujemo Svojo škofovsko petdesetletnico. Velečastiti bratje! srce Naše čuti veliko to dobroto, zato radostno v tej slavni skupščini hvali veliko dobrotljivost božjega varstva, ki Nam je podelilo tako dolgo življenje v trdnem zdravju. To pa je tem večjega pomena, ker Naši osebi podeljena dobrot vidno rodi dober sad v občni blagor. Pri tej priliki se verniki s tem večjo udanostjo in vernostjo ozirajo na ta apostolski Šol, ker vidijo v visoki starosti papeževi v resnici gotovost nebeškega varstva. In tako je po volji božji ta pomenljivi dogodek vspodbuda v veri in zvestobi, posebno še v sedanjih časovnih razmerah, ko se toliko število sovražnikov, ki v enaki meri zaničujejo vero in krščanske naprave, mnogo in neprestano trudi, da bi ljudje sovražili in sumničili rimskega papeža ter se v svojo pogubo zapeljani odvrčali od sv. cerkve. K nebu torej obračamo oči, premišljujemo božje sklepe in dobrote in tako Si lajšamo žalosti v tej prijetni in močni tolažbi; zato se Nam jači pogum, da se bojujemo in trpimo, dokler bode treba.

Ker pa hočemo srečno pričeti novo leto, zato smo sklenili najprvo, da prištejemo zveličanim nekatere služabnike božje, pri katerih naj si krščansko ljudstvo išče vzgleda čednosti in priprošnje pri Bogu. Potem pa smo tudi sklenili vaš preslavni kolegij, velečastiti bratje, spopolniti. Imenovati namreč hočemo za kardinale nekatere izvrstne može, ki so si pridobili za cerkev posebnih zaslug kot škofje, sv. stola zastopniki ali drugače v svojih službah z marljivostjo, vzglednostjo in udanostjo do sv. stola. Ti so: (Sv. oče so nato imenovali gore našete nadškofe in škofe.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. januarija.

(Pozdrav in blagoslov papeža Leona XIII. vrednikom katoliških listov.) Abbé Londe de Mons je povodom svojega zaslišanja omenjal i katoliški list „Le Croix“; sv. Oče prime duhovnika za roko, rekoč: „Naročam ti, da obvestiš vse vrednike: da je izpodbujam, pozdravljam in blagoslavljajam iz globine svojega srca!“ (Novi kanonik tržaške stolne cerkve) Presvetli cesar je imenoval za kanonika tržaške stolne

cerkve preč. J. Buttignoni-ja, ki je bil dosedaj katehet pri čt. sestrah sv. Benedikta v Trstu.

(Nagla smrt.) Pri sodišču v Kranju je dne 18. t. m. zadela kap bivšega večletnega župana v Martinu pri Kranju, g. Pavla Jeršeta. Pravdal se je s svojim bližnjim sorodnikom. Med pravdo se nezavesten zgrudi. Duhovni in telesni zdravnik sta bila takoj na mestu. A zadoji mu telesnega življenja rešiti ni mogel. Malo ur pozneje je na svojem domu, kamor so ga prepeljali, izdihnil.

(Slovensko gledališče) Včeraj so predstavljali v gledališču igrokaz: „Matarin blagoslov“. — Igralci večjih vlog gg.: Borštnikova, Nigrinova, Borštnik, Verovšek in Perdan, so, kakor pri prejšnjih predstavah te igre, prav izvrstno izvršili svoje vloge. Manjše vloge pa so bile deloma v zelo nespretnih rokah.

(V Opatijo) je dospel te dni olomuškega škofa namestnik in stolni dekan grof Gustav Belrupt-Tissae.

(Umrli je) dne 18. t. m. v Trstu po kratki bolezni preč. g. Frančišek Uzman, zlatomašnik, stolni šolastik tržaškega kapitla, konzistorijalni svetnik in prosinodalni eksaminator. Porodil se je v Tomaju na Krasu dne 26. januarija 1813, v mašnika pa je bil posvečen dne 14. septembra 1842. Pokopan je bil danes dopoldne. — Danes opoldne je umrl čevljarSKI mojster Ivan Zor, mnogoletni podporni ud kat. društva rokodelskih pomočnikov. N. r. m. p.

(Zasebni dekliški šoli v Trnovem) na Notranjskem s slovenskim učnim jezikom bila je podeljena pravica javnosti. Na tej šoli poučujejo uboge šolske sestre.

(Iz Radovljice) se nam piše: Letošnja zima je huda. Ves januarij imamo pri nas 10—16° R. mraza v zatišju, na planem sevéda mnogo več. Nekaj dni je bil hud veter, ki je našemu gorovju odvezel matodane vso sneženo kapo. Sava bohinjska je pri svojem izlivu v Dornko čez in čez zamrzena in naša gospôda se dan za dnevom prijetno zabava z drsanjem po gladkem ledu, tako, kakor pri Vas pod Tivolijem ali na „Kernu“. Vsled hudega mraza so se nam vsušili skoro vsi vodnjaki, tako, da nam gre prav trda za vodo. Kdaj bomo dobili tudi pri nas toliko potrebnih vodovod? — Leta 1892 kaže naše prebivalstvo velik „minus“. Med tem, ko jih je ugledalo pri nas 40 luč sveta, smo jih izročili materi zemlji 54, med temi zlatomašnika g. Urevca in velika cerkvena dobrotnika Franceta in Apolonijo Olip, po domače „Knapčeva“ iz Lancevega. — Lani so nas predpustom kratkočasili nemški glumači s svojimi neslanimi burkami, letos so nam prizaesli. Pač pa je napravilo pevsko društvo „Triglav“ 8. januarija plesni venček, katerega pa menda ne bode z zlatimi črkami zapisalo v svojo kroniko, ker je neki silno manjkalo dam. — V Lescah je bilo rojenih 18 otrok, med tem jih je umrlo 23, med zadnjimi 17 otrok, ki jih je pobrala največ — davica. — Namesto odstopivšega g. Solarja iz Kroke volil je zadnji čas deželni odbor g. pl. Kapuza iz Kamnegorice v c. kr. okrajni šolski svet v Radovljici.

(Odlikovanje.) Deželni komtur nemškega viteškega reda za Avstrijo itd., baron Ferd. de Fin, c. in kr. kamornik, polkovnik itd. imenovan je od Njih veličanstva presvetlega cesarja generalni major.

(Iz Zagorja ob Savi), dne 19. januarija: Pretečeno leto je bilo v naši fari rojenih 206 otrok, vmes 6 mrtvorojenih, umrlo je 147 ljudi, med njimi se je eden ponesrečil in ena je bila umorjena; oklicanih je bilo 62 parov, poročenih pa 53. V tekočem letu je bilo že 20 krstov, 6 pogrebov in na oklicih je 17 parov. Kakor se kaže, bode tudi letos velik „plus“. — O letošnji zimi vse toži; sneži skoraj vsaki drugi dan in mraz pritiska, da je kaj. V soboto, 14 t. m., smo imeli 21 stopinj R. mraza, kakor ga ljudje že dolgo ne pametijo. Pri tem mrazu ni čuda, da je celó Sava čez in čez zamrznila, in sicer od naše železniške postaje notri do Save; proti Trbovljam pa ima voda le po sredi ozko pot. Pravijo ljudje, da že ni zamrznila kakih 25 let. Brod, po katerem so ljudje prevažali, je tudi zamrznil, mirno čaka južnega vremena. Zdaj ga tudi sevéda ne potrebujemo, ker se je napravil močan leden most čez Savo, po katerem se pomikajo bolj boječi z dolgimi drogovi v rokah, ki naj bi jim bili v rešitev, ako bi se led pod njimi predrl. Dasi tudi je led precej debel, vendar ni varno podajati se na pot čez led, ker se utegne primeriti ne-reča, kakor se je zgodila v nedeljo. Neki po-

gumnež ali predrznež jo vdari čez precej blizu kraja. Ko pa pride v sredo, počí pod njim led in se do prs v vodo pogrezne, a ni utonil, ker si je hitro s komolcema vun pomagal. Labko si mislimo, da mu ni bila kopelj prijetna in všeč, in da jo je hitro popihal k gorki peči. Da je mraz hud, razvidi se tudi iz tega, da odpošilja naša premogarska družba nenavadno veliko premoza. Vsaki dan ga gré iz naše postaje do 70 vagonov in večsih še več, dočm ga je šlo poprej in vlani le 50 vagonov na dan. — Rad bi Vam še povedal, g. vrednik, kako se deluje pri nas zoper „Domoljuba“, kake opazke na njih berejo prejemaniki itd., tudi o naši pošti bi se marsikaj povedalo v tem oziru, a ker vém, da ste sovražni škandalozni kroniki, bodem tiho. Le-to dostavljamo, da si misli naša „narodna“ gospôda, da je „Rodoljub“ edino sredstvo za tukajšnji narodni razvoj.

(Statistika ljubljanskih fará v l. 1892.) Cerkvene matrice ljubljanskih župnij in kuracij nam kažejo za leto 1892 rojenih 1297, med njimi 308 nezakonskih, umrlih 1400, všteti so sevéda v bolnici umrli, večinoma vnanji, poročenih pa 300 parov. Na posamezne župnije se razdelijo tako-le: 1. V stolni župniji sv. Nikolaja je bilo rojenih, mrtvorojenih nihče, dvojčkov 1 par, mrličev je bilo 68, porok pa 27. — 2. Pri sv. Jakobu se je rodilo 161 otrok, mrtvorojeno je bilo 1 dete, dvojčkov 1 par, umrlo je 157 oseb, poročenih je bilo 60 parov. — 3. V frančiškanski župniji je bilo rojenih 307, mej temi je bilo 8 mrtvorojenih, dvojčkov 3 pare, umrlo 254 oseb, poročilo 99 parov. — 4. Pri sv. Petru kaže rojstna knjiga 414 rojenih, umrlo jih je 365, poročenih pa 87 parov. — 5. V Trnovem je bilo rojenih 192, dečkov 96 in deklic 96, mrtvorojenih 9, umrlo je 137 oseb, poročenih je bilo 36 parov. — 6. V deželni bolnici je bilo, kakor kaže rojstna in krstna matica, 158 rojenih, mrtvih se je rodilo 13, dvojčkov 3 pare. Mrtvaška knjiga nam kaže 411 mrličev; v bolnici sami jih je umrlo 373, v hiralnici 32, v tukajšnji ljubljanski norišnici (filijali Studenca) pa 6. — 7. V c. kr. kaznilnici na Gradu je bilo mrličev 8. Liga + 46.

(Iz Št. Petra) dne 19. januarija: Vsled neprestanega in vedno hujšega mraza morala se je pri nas šola zapreti. Saj je pa res mraz, da Bog pomagaj! Danes smo imeli jutraj — 21° C., zraven pa še hudo burjo, ki vsakemu, kadar iz hiše stopi pretresa mozeg in kosti. Vse se huduje nad mrazom. Burja razsaja pri nas od Božiča do danes skoro neprestano. Drugodi se stiskate ob tem času k peči, pri nas pa po ognjiščih posedamo ter pri ognju grejemo otrpele ude, dokler bo kaj drv — potem pa ne vemo kaj bo, če mraz ne odneba.

(Za kanonika Jerana dijaško mizo) so darovali gg.: Pok. župnik M. Tomec 4 gld.; S. Zupan, katehet v Škofji Loki, 5 gld.; Jernej Babnik, župnik na Dobrovi, 5 gld.; Fr. Eržen 1 gld.; iz Idrije N—vi 2 gld.; neimenovan nekda kot dijak podpiran 5 gld.

(Načelnštva v okrajnih zastopih) Presvetli cesar je potrdil volitev g. J. Vošnjaka, trgovca v Šoštanjju, za načelnika in g. Fr. Skubica, zdravnika v Velenju, za namestnika v šoštanjanskem okrajnem zastopu; gosp. Fr. Dietingerja pa za namestnika v marenberškem okr. zastopu.

(Nesreča pri železnici na celjskem kolodvoru) Zadnji četrtek, kakor poroča „Slov. Gospodar“, dopoldne je tovorni vlak trčil na kolodvoru v Celju na „mešanca“ tako, da se je poškodovalo več vagonov. Ljudij se ni poškodoval nihče.

(Žganjarskih botrov brezvestnost.) V Kresnicah na Ogerskem sta botra, ki sta peljala na vozu otroka h krstu, zgubila povorojenca z voza, ker sta se preveč napila žganja. Ko sta ga pogrešila pred cerkvijo, vrnila sta se hitro, a otrok je bil že zamrznjen, ko sta ga našli.

(Umrli) je včeraj jutraj Podkorenem znane Razingerjeve obitelji hči Angela v 27. letu dóbe svoje.

(Imenovanje.) Polkovniku baronu de Sin v pokoju bil je podeljen naslov generalnega majorja. Slednji je, kot bivši stotnik, ustanovil ljubljansko mestno ustanovo za srote vojaškega stanú.

(Zborne komisije za žrebce.) ki se hočejo leta 1893 spuščati za plemenitev tujh kobil, se bodo vršile po nastopnem redu: V Kranju dne 6. febr. t. l. ob 9. uri dopoldne; v Radovljici dne 6. febr. t. l. ob 3. uri popoldne; v Kamniku dne 7. febr. t. l. ob 9. uri dopoldne; v Ljubljani dne 8. febr. t. l. ob 9. uri dopoldne.

(Beležnik g. Kazimir Bratkovič.) ki se je preselil iz Trebnjega v Rogatec, nastopil je svoj urad dne 16. januarija.

(Tiskovna pomota.) V včerajšnjem listu je v novici: Zdravje mestne občine ljubljanske brati: 3 oboleli za vratico, ne: 300.

(Detomor.) Terezija Savli iz Kala — dekanat Kanal — porodila in umorila je svoje novorojeno dete. Brezsrčni zločinki bila je opozorjena pravica takoj za petami. Že premišljuje med štirimi zidovi svoj nečloveški čin.

(Šestnajst cigánov — zmrznilo.) Listi poročajo, da je pri Kraljevem Gradu na Češkem zmrznilo šestnajst cigánov, mož, žensk in otrok, ki so neko noč v sedanji hudi zimi prenočevali na prostem na svojih vozovih.

Društva.

(Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Sentvidu nad Ljubljano) vabi k predpustnici in tomboli, katero priredi v nedeljo, dne 22. januarija 1893, v dvorani lastne hiše. — Vspored: 1. Fleischman: „Gorenjska“, pöje mešani zbor. 2. „Nagovor“, govori čast. gosp. Andrej Kalan. 3. Fleischman: „Otok bleški“, pöje mešani zbor. 4. „Perice“, narodna, ženski zbor. 5. „Deklamacija“, deklamuje Jože Arhar. 6. Nedvéd: „Dekletu“, moški zbor. 7. Haidrih: „Jadransko morje“, moški zbor. 8. Volarič: „Pri zibelni“, mešani zbor. 9. Ipavec: „Mornarska“, mešani zbor. 10. Ipavec: „Predice“, ženski zbor. 11. „Zamujeni vlak“, veseloigra v petih dejanjih. 12. Tombola. — Vstopnina: 1. sedež 50 kr., 2. sedež 30 kr., 3. sedež 20 kr., prostor za stoječe 10 kr. Začetek ob polu 6. uri zvečer. K tej predpustnici najljubdeje vabi predstojništvo.

(Bralno društvo v Mokronogu) priredi v letošnjem predpustu poleg veselice, katere se je vršila na novega leta večer, še dve veselici, in sicer dne 22. januarija in 12. februarija. Začetek vselej ob 7. uri. ODBOR.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je poslal 138 gld. letnega doneska za podružnico Poljanska Dolina prvomestnik č. gosp. župnik J. Ramoveš. — Za novoletno darilo so naklonili: Podružnica v Ptuji 50 gld. po g. A. Gregorič, podružnica Pivka s sedežem v Št. Petru 23 gld. 80 kr. po gosp. tajniku A. Lavrenčiču, gospica Franjica Brinškova 14 gld. 80 kr., nabrane v Trnovem pri J. B. in savinjska posojilnica v Žalcu 10 gld. — Prvo dvajsetkrono so darovali: Društveniki bralnega društva v Trebnjem po g. J. Ruprechtu, lekarnarju in predsedniku, gospod Vinko Ježovnik, župan v Velenju, po g. notarju Kačiču, blagajniku šoštanjanske podružnice, in Neimenovanec. — Dalje smo prejeli 8 gld. 30 kr. novoletnine po vč. g. dekanu F. Dovniku, prvomestniku gornjegraške podružnice, 6 gld. 35 kr., nabranih pri odhodnji dveh bratov „Sokolov“ po g. Edmundu Kavčiču, knjigovodji v Ljubljani, 6 gld. kot dar vesele družbe na Vrsknem po g. notarju Antonu Svetini, 3 gld. novoletnine č. g. župnika A. Berceta in g. učitelja Lužarja in 3 gld. daru vesele družbe po g. A. Kozlevčarju. — Povodom veselega dogodka v svoji občini je poslal g. M. Prosekár iz Kotmare Vesi 2 gld. 50 kr.; vesela družba trgovskih pomočnikov pri „Kolovratu“ je darovala po g. J. Bahovecu, knjigarskem komptoiristu, 1 gld. 40 kr., vesela družba pri g. Batisu v Litiji 1 gld. 30 kr. in vesela družba v Sevnici po g. Ivanu Koučanu 1 gld. — Za oprostilo novoletnih voščil so poslali: Mestni župnik č. g. J. Vrhovnik 1 gld., č. gospod kapelan J. Volk 1 gld., g. J. Rant, gospici Pavla in Zofija Rantovi po 1 gld. in gospod A. Kozlevčar 50 kr. — Vsem darovateljem veseló novo leto!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Čitalnica in politično društvo „Zavednost“ v Podmelecu.) Iz Podmeleca se nam piše: V Podmelecu imamo dve društvi, kmetsko čitalnico in pa politično društvo „Zavednost“; prvo imelo je svojo letno sejo in skupno zborovanje dne 8. t. m., drugo pa dne 15. t. m. V odsotnosti zadržanega bolnega gospoda učitelja razjasnjeval je društvene namene pri obeh sejah nadomestovalni vplivni činitelj narodne zavesti gosp. Božič, barvar v Klovzah. Predsednik je svojo vlogo s pozvano spretnostjo in občé priljubljeno taktiko vrlo in navdušeno izvrševal. Izjemši „Slov. Nar.“ ostali smo pri prejšnjih časopisih; po odstranjenem listu se cedijo sline le par udom, v to svrhu bi prosili gosp. predsednika, naj s svojo ljubeznjivostjo oblaži nekoliko raskave metle odbora. Pridobili smo pa tudi tri nove katoliške liste čitalnici, namreč „Primorski list“ in „Domoljuba“ podaril je društvu g. župnik kot novoletno darilo, „Slovenca“ nam pošilja pa g. kapelan. — Pri zborovanju društva „Zavednost“ dne 15. t. m. stavi se razni nasvêti in predlogi; osobito pa mi je ugajal blagajničarjev s pohvalnimi klici vsprejet predlog, naj se z gmetnimi svotami plačuje pet iztisov „Mira“ in ti naj se pošiljajo spečim okoličanom, da postanejo čitlivi ter se morejo z nami jednâiti. Na Selib, na Lo-

garskem, na Temljinah, v Liscu itd. zaostajajo, nimajo niti jednega časopisa, akoravno se nahajajo med njimi imoviti posestniki.

Telegrami.

Berolin, 19. januarija. V včerajšnji seji vojaške komisije je izjavil državni kancelar, da je Nemčija dovolj močna, da se varuje proti Franciji. Močna pa ni zadosti za vojno na dve strani. Hammerstein je priznal, da je vojaška predloga opravičena. Hintze je izjavil, da svobodomiselná stranka ne želi nobenega konflikta.

Pariz, 20. januarija. Haussonville je objavil program orleanske stranke, priporoča zveze s konservativci in liberalci brez razlike. Ker mej konservativci ni nobenega soglasja, se vprašanje o vladni reformi ne sme spraviti pred volilce. V tem se je treba pripravljati za volilni boj in za nepričakovane dogodke.

Amsterdam, 19. januarija. Kacih 800 ljudi, ki so brez dela, prišlo je pred borzo in je hotelo vanjo vdreti, pa jim je to zabranila policija. Socijalisti so razvili rudečo zastavo. Jeden policist je težko poškodovan. Tudi v drugih delih mesta so bili boji.

Saarbrücken, 19. januarija. Strajk rudarjev je končan. Delavci so zamudili 242.209 dnin in izgubili 925.000 mark plače.

Pariz, 19. januarija. Izdal se je ukaz, da se Kornelij Hertz zapre. Odšli so policisti stem nalogom v London.

Kajiro, 19. januarija. Riaz-pašo je imenovan ministerskim predsednikom in ministrom vnanjih stvari. Drugi ministri ostanejo.

Tuji.

18. januarija.

Pri Slonu: Gross, zasebnik; Hula, Lilles, trgovci; Soffer, Goldman, potovalec, z Dunaja. — Meier, trgovec, iz Monakovega. — Jagoditsch, trgovec, iz Celja. — Markič iz Kranja.

Pri avstrijskem caru: Malsberger, jurist, in Graf iz Berolina. — Peršer iz Beljaka. — Gerok iz Budimpešte.

Zahvala.

Vsem svojim slovenskim prijateljem in znancem, kateri so mi ob smrti moje nezabne žene

Harriette, roj. Reeves

kakorsibodi izrazili svoje sočutje o ti prebriski izgubi ter me tolažili v ti nesreči, izrekam v svojem in svojih dveh otročev imenu najpriskrbenjšo zahvalo. Prosim jih naj se tudi v molitvi spominjajo njene duše.

Na Dunaju, dne 18. jan. 1893

Dr. K. Štrekelj,

vrednik „Državnega zakonika“ in docent slovanske filologije na vseučilišču.

Koverte s firmo
priporoča
Katoliška Tiskarna
po nizki ceni.

POVESTI

III. zvezek:

ANDREJ KALAN

je izšel ter se dobiva komad po 20 kr., po pošti 23 kr. v „Katoliški Bukvarni“ in „Katol. Tiskarni“ v Ljubljani.

Tudi II. zvezek je še v zalogi.

ČEBELNO-VOŠČENE SVEČE

prodaja in razpošilja PAVEL SEEMANN v Ljubljani.

Dunajska borza.

Dne 20. januarija.

Papirna renta 5%, 16% davka	98 gld 70 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	98 . 40 .
Zlata renta 4%, davka prosta	116 . 80 .
Papirna renta 5%, davka prosta	100 . 75 .
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	997 . — .
Kreditne akcije, 180 gld.	322 . 40 .
London, 10 funtov strl.	120 . 90 .
Napoleonor (20 fr.)	9 . 62 .
Cesarski dekini	5 . 69 .
Nemških mark 100	59 . 35 .

Dne 19. januarija.

Ogerska zlata renta 4%	114 gld. 65 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 . 25 .
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	145 . — .
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	164 . — .
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	191 . 50 .
Zastavna pisma avstr. ozr. zem. kred. banke	97 . 50 .
Zastavna pisma	100 . 80 .
Kreditne srečke, 100 gld.	193 . — .
St. Genois srečke, 40 gld.	89 . — .

Ljubljanske srečke, 20 gld.	35 gld. 20 kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	19 . — .
Rudolfove srečke, 10 gld.	24 . 50 .
Salmove srečke, 40 gld.	87 . — .
Windischgrazove srečke, 20 gld.	66 . — .
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	154 . 50 .
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2862 . 40 .
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	92 . — .
Papirni rubelj	1 . 22 .
Laških lir 100	— . — .

List „Mercur“. Zanesljiva informacija o stalno obrestnih in dividendnih papirjih, važnih dogodkih na gospodarskem in finančnem polju, od ožilnih pojavih na dunajski borzi. Světi pismeni in ustni brezplačno. Celotna naročnina s poštno pošiljateljico vred gld. 2.60.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Vestni nasveti za dorego
kolikor mož visokega obrestovanja
pri najpopolnejši varnosti
naloženih glavnice.